

FACTSHEET

Uitkomsten van de enquête familiebeleid Meld je zorg

INLEIDING

In de periode van 16 juni 2011 tot en met 20 september 2011 heeft het Meldpunt Meld je Zorg van het Landelijk Platform GGz een enquête gehouden naar de zichtbaarheid van familie in de ggz. Doel van de enquête was om te kijken in hoeverre familie merkt dat ze in beeld is bij ggzprofessionals. Wordt de behoefte van familie aan ontvangen van informatie over de ziekte en het geven van informatie over hun relatie met de cliënt opgemerkt? Of de behoefte aan ondersteuning van de familie bij het accepteren van de ziekte en bij hun zorgtaak? In een dertigtal vragen, die deels zijn gebaseerd op de criteria familiebeleid 2011, hebben het LPGGz en het Fonds Psychische Gezondheid dit in beeld willen brengen. 291 mensen hebben de enquête ingevuld.

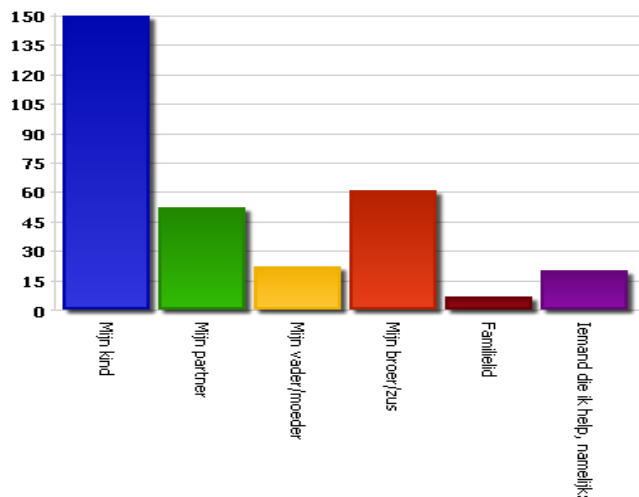
Het belang van familie en naastbetrokkenen¹

Mensen hebben anderen nodig om goed te kunnen functioneren. Belangrijke anderen zijn familieleden of naastbetrokkenen. Voor mensen met een psychische aandoening bieden familie en/of naastbetrokkenen op uiteenlopende vlakken ondersteuning. Familie en naastbetrokkenen helpen met behoeften als onderdak, voeding en financiële hulp. Maar ze geven ook emotionele ondersteuning, reageren op crisissen en nemen de rol op zich van casemanager, of co-diagnosticus. Zij zijn het die het overgrote deel van het leven van de cliënt meeleven en kennen de levensgeschiedenis en achtergrond van de cliënt. De hulpverlener ziet de cliënt 1 tot 2 keer in de week, zeker als deze ambulant wordt behandeld. De familie ziet en helpt de cliënt in alle andere uren van de week. Hoe goed familie in staat is de cliënt te ondersteunen en te helpen, hangt af van hoe goed familie om kan gaan met de ziekte van de cliënt en met de invloed die de ziekte op hun eigen leven heeft. Gaat dit goed, dan kan de ondersteuning van familie herstelbevorderend zijn. Daarom is het van groot belang dat hulpverleners de zorgfuncties en vragen van de familie erkennen en ondersteunen.

Wie hebben gereageerd?

Het merendeel van de respondenten is ouder van een meestal meerderjarig kind (52%), maar ook broers en zussen (40%) en partners hebben de enquête ingevuld.

¹ Alle naasten die betrokken zijn bij de zorg voor de cliënt. Dat kunnen familieleden, partners, maar ook goede vrienden, mentor of een vertrouwenspersoon die de cliënt zelf kiest, zijn.

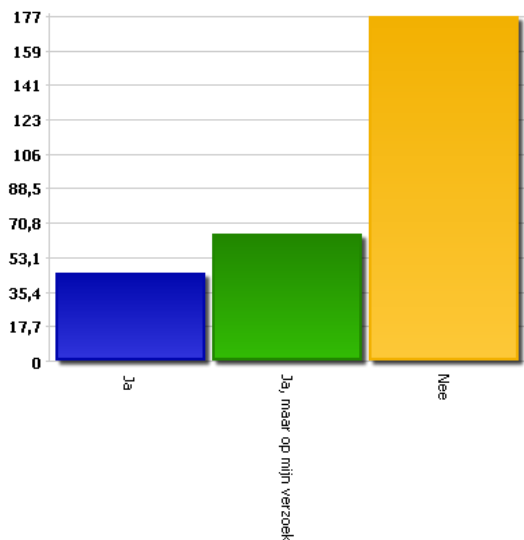
Aan de hand van de Criteria Familiebeleid, is gekeken naar de uitkomsten van deze enquête.

Een aantal van deze criteria zijn de speerpunten van familiebeleid (intakegesprek, vast contactpersoon, bereikbaarheid, informatie en/of betrokkenheid bij cliënt, hulp of ondersteuning voor familie en bekend zijn met familieraad, familievertrouwenspersoon en klachtenregeling).

Uitkomsten

- De vragen worden naarmate de vragenlijst vordert en er meer op detailniveau wordt ingegaan op soort en type informatie, betrokkenheid en bejegening negatiever ingevuld. Steeds vaker is *nee* het meest gegeven antwoord.
- Het lijkt erop dat er wel een positieve basisinstelling is bij de ggz om familie te informeren en waar mogelijk te betrekken.
- Er worden nog redelijk veel intakegesprekken gehouden. In de praktijk van alledag lijkt dit voornemen naar de achtergrond te verdwijnen.
- Er is nog geen structurele inbedding voor de omgang met familie. Zo krijgen familieleden die wel recht hadden op informatie, met toestemming van de cliënt, deze niet altijd.
- Zorgwekkend zijn de antwoorden van mensen met een wettelijk recht op informatie en betrokkenheid. Zo'n 41 mensen gaven aan dat ze in de functie van curator of mentor, of als ouder van een minderjarige, recht hebben op informatie over de cliënt rond het behandelplan, overplaatsing etc. In alle gevallen zou positief geantwoord moeten worden op vragen over dit informatierecht, maar dit is helaas niet het geval.
- Ook de vraag over informatie en hulp aan en ondersteuning van familie wordt niet positief beantwoord. De meerderheid antwoordt *nee*.

33. Ontvangt u van de instelling hulp of ondersteuning?

Signalen

- We staan nog aan het begin van de ontwikkeling van goed familiebeleid. Cliënten waarderen betrokkenheid positief.
- De sociale omgeving speelt een grote rol om de client te helpen actief in de maatschappij te staan. Familie/naaste ziet de client veel meer uren dan de hulpverlening. Zij helpen de client in balans te blijven en kunnen signalen afgeven. Hierin moeten ze meer worden erkend.
- Een voorwaarde is dat dit familielid/naaste/goede vriend of vertrouweling, ook actief betrokken en ondersteund wordt door de hulpverlening. Deze ondersteuning van familie moet meer en beter worden ingezet.
- De ondersteuning is nu afhankelijk van afdelingen, teams en/of individuele professionals, die zich hier sterk voor maken. Dit zou structureel en ggz organisatie breed moeten worden.
- In de komende jaren zullen steeds meer zorgverzekeraars actief bezig gaan, door in hun criteria voor inkoopbeleid ondersteuning van familie op te nemen. We hopen dat ook dit een stimulans zal zijn voor familie en voor ggz organisaties.

Het LPGGz wil samen met haar lidorganisaties een positieve stimulans geven aan goed familiebeleid, door actief de goede voorbeelden vanaf 2012 op de website van het Platform te noemen en door de afdelingen, teams, of instellingen die goed bezig zijn een ster te geven². Er komen daarbij sterren voor het beleid, maar ook sterren voor de waardering van familie. Daarmee willen wij de instellingen actief uitdagen aan de slag te gaan. Ook gaat het Platform door met het verspreiden van de Criteria Familiebeleid. Zij kunnen de basis vormen voor familiebeleid.

Het Fonds Psychische Gezondheid stimuleert de ondersteuning van familie, door actief campagne te voeren en zichtbaar te maken, waarom de zichtbaarheid van familie in de ggz zo belangrijk is voor individuele familieleden.

² De beleidsster familiebeleid wordt uitgereikt aan de instelling die goed familiebeleid voert. Dit wordt aan de hand van een vragenlijst vastgesteld. Meer informatie kunt u eind 2011 vinden op www.platformggz.nl. De familiester wordt uitgereikt aan de ggz organisaties waar de familieleden ervaren dat ze op een goede, positieve wijze worden bejegend. Hierover kunt u in de 2e helft 2012 meer informatie vinden op www.platformggz.nl